

چشم‌انداز ذخایر گازی اروپا

موسسه تحقیقاتی TNO گزارش داد؛ تولید گاز هلند در دریای شمال در سال‌گذشته میلادی بیش از حد انتظار کاهش یافته‌است. اگر این روند ادامه یابد، محققان انتظار دارند سطح تولید گاز در این حوزه جغرافیایی در سال ۲۰۳۰ به «حداقل» خود برسد. سال‌گذشته میلادی حدود ۹ میلیارد مترمکعب گاز از بستر دریای شمال استخراج شد که ۱۰ درصد کمتر از حد انتظار بود.

به گفته TNO، این موضوع در درجه اول به این دلیل است که شرکت‌ها، گاز کمتری از میادین موجود در دریای شمال استخراج کرده و در عین حال، تمایل کمتری برای سرمایه‌گذاری در میادین جدید گازی دارند. تولیدکنندگان نفت نیز حفاری‌های محدودتری در دریای شمال انجام داده‌اند تا از این طریق و با بهره‌گیری از تکنولوژی اکتشاف، متوجه شوند کدام نقاط خاص در بستر دریا، منابع گازی قابل‌اعتنا دارند. TNO اعلام کرد؛ برنامه‌های قاره‌سبز برای اکتشاف بیشتر در افق چند سال پیشرو، بسیار محدود خواهد بود.

آینده ناامیدکننده تولید گاز

محققان اروپایی میزان تولید گاز موردانتظار برای چند سال‌آینده را بر اساس سه سناریو محاسبه کرده‌اند. بر این اساس، محقق روری‌والمن گفت؛ در بدبینانه‌ترین نسخه که در آن سطح تولید گاز این منطقه به سختی افزایش می‌یابد، میزان استخراج گاز در سال ۲۰۳۰ به دو میلیارد مترمکعب خواهد رسید. با همین منوال، در حدود سال ۲۰۴۰ میلادی، این میزان به نزدیک صفر خواهد رسید. این محقق افزود؛ طبق سناریوی متعادل‌تر که در آن سرمایه‌گذاری‌ها برای مدت کوتاهی، اندکی افزایش خواهد یافت، تولید گاز در سال ۲۰۳۰ میلادی حدود ۴ میلیارد مترمکعب خواهد بود که بیش از پنجاه درصد پایین‌تر از سال ۲۰۲۳ است. پس از تهاجم روسیه به اوکراین در سال ۲۰۲۲، کابینه هلند خواستار تسریع در اعطای مجوز برای استخراج گاز در دریای شمال تا حد امکان شد. هدف از این تصمیم وابستگی کمتر هلند به گاز وارداتی از روسیه اعلام شد. علاوه بر این، به باور

کارشناسان واکنش‌های زیست‌محیطی و اجتماعی علیه استخراج بیشتر گاز در خشکی و دریا نیز باعث راه‌اندازی پروژه‌های جدید کمتری شد. در همین رابطه و به‌عنوان نمونه، حامیان جنبش آب‌وهوایی موسوم به صلح سبز تلاش کردند تا باستان گذشته ساخت یک سکوی حفاری جدید توسط Schiermonnikoog در دریا را متوقف کنند.

افت تولید گاز

TNO گزارش داد؛ کل تولید گاز اروپا در سال‌گذشته میلادی، تا یک‌سوم کاهش یافته‌است. این امر عمدتاً به این دلیل است که میدان گازی واقع در گرونینگن در ماه آوریل گذشته بسته شد. ارزش ذخایر گازی این میدان یک‌تریلیون دلار برآورد شده‌است. تولید گاز این میدان از سال ۱۹۶۳ میلادی آغاز شده و در رکورد تولید خود که به یک‌سال‌گذشته بازمی‌گردد، معادل ۵۰ میلیارد مترمکعب در سال تولید گاز داشته‌است، با این‌وجود پس از آنکه عملیات استخراج گاز از این میدان به‌وقوع زلزله و به‌خطر افتادن خانه‌ها و مناطق اطراف آن منجر شد، نهایتاً دولت هلند سطح تولید گاز از این میدان را کاهش داد. گفتنی است تاکنون ۱۶۰ هزار مورد ادعای خسارت به‌خاطر زلزله‌های مرتبط با عملیات برداشت گاز از این میدان مطرح شده‌است. در فوریه ۲۰۲۳ بود که وزارت معادن هلند اعلام کرد؛ به‌خاطر افزایش خطر زلزله، بزرگ‌ترین میدان گازی اروپا تعطیل خواهد شد. وزیر وقت معادن اعلام کرد؛ دولت این کشور در نظر دارد تولید گاز از میدان گازی گرونینگن را طی ماه‌های آینده متوقف کند. در آن مقطع زمانی، این میدان گازی با ظرفیت حداکلی در حال فعالیت بود، با این‌وجود این مقام هلندی اعلام کرد به‌دلیل افزایش احتمال بروز زلزله، ادامه فعالیت و تولید در این میدان گازی بسیار خطرناک خواهد بود.

وی افزود؛ هلند قصد ندارد این میدان گازی را بیش از این فعال نگاه دارد. استمرار فعالیت، به‌معنای افزایش خطر وقوع زلزله است که هیچ‌کس مسوولیت تبعات آن را نخواهد پذیرفت. وزیر معادن هلند ادامه داد؛ «موضوع بسیار ساده است. هرکسی که دانش حداکلی از خطر زلزله داشته‌باشد، به من می‌گوید که ادامه تولید گاز از میدان گرونینگن بسیار خطرناک خواهد بود.» من کاملاً قانع شده‌ام که تعطیل کردن این میدان منطقی است. وی در همان زمان اعلام کرد؛ قصد دارد به‌زودی این میدان را

تعطیل کند، البته این اقدام را وابسته به نیاز اتحادیه اروپا به گاز دانست و اعلام کرد چنانچه نیاز باشد این میدان تا اکتبر سال ۲۰۲۴ به فعالیت خود ادامه خواهد داد. گفتنی است در سپتامبر ۲۰۲۳، رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا به طور رسمی اعلام کرد سطح بالای ذخیره سازی گاز، به کشورهای اروپایی کمک می کند تا زمستان پیش رو را با آرامش خاطر بیشتری پشت سر بگذارند. وی افزود ما در اروپا همراه با هم و با اتفاق جمعی، نیاز سبد انرژی خود را از گاز روسیه جدا کرده ایم. فرآیند تکمیل ذخایر گازی اروپا در تابستان آن سال و پس از زمستان بسیار معتدل، تسهیل شد. اقدام اتحادیه اروپا برای اجرای موفق پروژه تکمیل ذخایر گازی، اهمیت استراتژیک ظرفیت ذخیره سازی گاز در قاره سبز را برجسته تر کرد؛ ذخیره گازی که تا پیش از این بیشتر به عنوان ابزاری در بازار انرژی برای اعمال نفوذ در فرآیند کشف و تعیین قیمت ها در تابستان و زمستان استفاده می شد. گسترش حجم ذخیره سازی، باعث تزریق گاز بیشتر در ادامه سال شد.

نامطمئن بودن ذخایر

نباید از نظر دور داشت که ذخیره سازی کامل گاز نیز نمی تواند تضمینی برای تامین امنیت عرضه زمستانی گاز محسوب شود. در شرایطی که ذخیره سازی معمولاً ۲۵ تا ۳۰ درصد گاز مصرفی اتحادیه اروپا در طول زمستان را تامین می کند، وقوع یک زمستان سرد و طولانی می تواند موجب شود که سطح ذخایر به طور خطرناکی پایین بیاید، به خصوص در شرایطی که اروپای امروز با عرضه به مراتب پایین تر گاز از سوی روسیه روبه رو است، بنابراین اتحادیه اروپا چاره ای ندارد جز آنکه الان جی بیشتری را در طول دوره های آبهوایی که تقاضای انرژی پایین تر است خریداری و ذخیره کند، اگرچه بیم آن می رود که رفته رفته به بازار بی ثبات جهانی الان جی، وابسته شود. واقعیت این است که تکمیل صد درصدی مخازن گاز اروپا، گذار آسوده شهروندان و صنایع اروپایی از سرمای زمستان را تضمین نخواهد کرد.

برودت هوا در طول فصل سرد سال می تواند میزان تقاضای گاز طبیعی این منطقه را در مقایسه با زمستان های نسبتاً معتدل گذشته، تا ۲۵ میلیارد مترمکعب نیز افزایش دهد. به رغم تحقیقات موسسه TNO، رسانه ها به تازگی از کشف جدید Equinor در دریای شمال، واقع در ۱۷ کیلومتری غرب میدان ترول، نوشتند. به گزارش تارنمای ای رینگاند نیوز، این شرکت در بیانیه ای اعلام کرد؛ این کشف که Ringand نام

دارد، بین ۲ تا ۱۲ میلیون بشکه معادل نفت را شامل شده و حاوی ذخایر نفت و گاز است. این دومین کشف نفتی طی مدت کوتاهی در این منطقه است. کشف جدید با معیار اندازه ۳۳۳۳ گیری مترمکعب، بین ۰.۳ تا ۲ میلیون متر ۳۳۳۳ مکعب تخمین زده می‌شود. معاون ارشد Equinor در بخش اکتشاف و تولید غرب در فلات قاره نروژ می‌گوید: «این کشف ممکن است به تنهایی برای سرمایه‌گذاری، کوچک به نظر برسد، اما این منطقه پتانسیل کاوش بیشتر را دارد. چنانچه اکتشافات بیشتری انجام شود، ترکیب آنها برای حصول اطمینان از استفاده بهینه از منابع و سرمایه‌گذاری جدید، می‌تواند توجیه اقتصادی بالاتری داشته باشد.»

پیمان قناعتی‌فرد